

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АвіАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВОРОНЕЖСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
(РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ)
GESELLSCHAFT FÜR DEUTSCHE SPRACHE E. V. [GFDS]
(WIESBADEN, DEUTSCHLAND)**

**ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ МОВНИХ ТА
КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ: МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
СТУДЕНТАМ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

(Київ, 6-7 червня 2014 р.)

Київ • 2014

інструменту спілкування в усіх формах навчальної взаємодії студентів та викладача і студентів. Послідовне дотримання принципу одномовності сприяє поступовому формуванню в студентській групі іноземномовного середовища, яке створює необхідні передумови для того, щоб подолати психологічні комунікативні бар'єри при необхідності спілкуватися іноземною мовою та позбутися звички (яка нерідко суттєво ускладнює комунікацію) перекладати бажані висловлювання з рідної мови іноземною (тобто дає поштовх до мислення іноземною мовою).

Іншими словами, і в цьому полягає наше глибоке переконання, одномовність допомагає відчутти й пізнати «живі» механізми функціонування іноземної мови та забезпечує таким чином її адекватне використання в міжкультурній комунікації.

Марина Горюнова

канд. філол. наук, доцент.

Національний авіаційний університет

м. Київ

АУДІЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМА ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У реаліях сучасного світу знання іноземної мови стало безперечною необхідністю. Значення іншомовної компетенції збільшується у зв'язку з глобалізацією нашого суспільства, стрімким розвитком ІТ-технологій та їх глибоким проникненням у громадське та особисте життя, у сфери ділового спілкування, навчального процесу та наукової діяльності.

Особа, яка володіє іноземними мовами, має можливість значно розширити свій інформаційний простір. Це стосується прослуховування та перегляду навчальних, розважальних, освітніх каналів, участі у міжнародних наукових конференціях, круглих столах, лекціях, семінарах (також в режимі on-line). Для успішної конкуренції в умовах сучасного ринку випускнику ВНЗ потрібно бути не лише фахівцем у своїй галузі, який має здатність до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, але вміти вільно спілкуватися хоча б однією іноземною мовою в умовах діалогу культур, що, безсумнівно, веде до більш тісної співпраці.

Мовлення як один з найважливіших засобів спілкування здійснюється за допомогою говоріння та аудіювання, механізми яких тісно пов'язані між собою. Саме під час комунікативно-спрямованого навчання аудіювання відіграє важливу роль, оскільки розпізнавання усного мовлення є доволі важким видом діяльності для студентів немовних спеціальностей, але дуже важливим. Ступінь володіння цією навичкою визначає подальший успіх у вивченні іноземної мови.

Оскільки процес навчання орієнтується на практичне володіння іноземною мовою, то і проблемі сприйняття мовлення на слух надається особливе значення. В останнє десятиліття велика увага приділяється теоретичним дослідженням цього процесу. Водночас слід зауважити, що теоретичні надбання недостатньо використовуються у вітчизняній практиці викладання. Іноді викладачі ВНЗ недооцінюють важливість аудіювання, віддаючи перевагу читанню, письму, роботі над граматичним матеріалом, а робота з розвитку вміння слухати має епізодичний та несистемний характер.

Як відомо, людина, навіть з гарними та виробленими упродовж років навичками читання й письма, може стати безпорадною за умов безпосереднього спілкування, потрапивши у потік іноземного мовлення. Дослідження з психології також свідчать, що сприйняття й розуміння усного мовлення є досить складною психологічною діяльністю.

Аудіювання вважається одним з найскладніших видів мовленнєвої діяльності, але «вміння слухати» повинно бути розвинуто якнайкраще. Існує декілька факторів, які заважають ефективному слуханню.

Перший бар'єр – невміння сприймати студентами інформацію, яку вони чують. Це пов'язано з тим, що слухачам бракує достатнього розвинутого фонематичного мовленнєвого слуху, необхідного для реалізації навчальних задач. Це поняття має дві важливі складові:

- 1) Фонематичний слух, під яким розуміють уміння слухати, підрізнати й упізнавати окремі фонем;
- 2) Фонематичне сприйняття, яке складається з уміння визначити наявність або відсутність звуку у слові, знаходити його місце та з'ясувати послідовність звуків та їх кількість у слові.

Другий бар'єр – осмислення висловлювання. Дослідження психологів представляють процес аудіювання як інформацію, яку потрібно декодувати, перетворити слово в думку, змістовно осмислити прослуханий текст, і на цьому підґрунті зрозуміти висловлювання.

Третій бар'єр – відсутність уваги, яка особливо важлива для ефективного аудіювання. Для плідного прослуховування необхідно створити позитивну установку. Для цього до початку роботи над аудіоматеріалом можна дати загальну інформацію про текст, наприклад, «Дія відбувається в аеропорту», «Прослухайте враження двох студентів про їх перший тиждень перебування у Німеччині». Такий початок дозволяє сконцентруватися на тематичі тексту, що особливо важливо для студентів перших курсів. Також необхідно визначити мету прослуховування, яку викладач повинен сформулювати до початку аудіювання, а саме: «Які фото підходять до діалогу?», «Які страви з меню згадували персонажі в діалозі?», «Позначте на мапі пам'ятки, про які розповідає екскурсовод» тощо. Слід зазначити, що весь комплекс вправ, питань «до, після» аудіювання залежать від відповідної теми, яка вивчається, від мети прослуховування, від власних навчально-методичних розробок викладача.

Четвертий бар'єр пов'язаний з неточним розумінням тексту. Щоб подолати цей бар'єр необхідно до початку прослуховування ознайомити студентів з новими словами, мовними конструкціями, проконтролювати розуміння окремих мовних явищ.

Подолання психологічних бар'єрів аудіювання у студентів є однією з серйозних проблем сучасної науки та практики, тому потребує розробки нових методів і рекомендацій. Підвищення ефективності аудіювання позитивно впливатиме на весь навчальний процес під час вивчення іноземної мови.

*Svitlana Grynyuk, PhD,
Kyiv*

ONLINE EDUCATION: FROM NOVELTY TO NECESSITY

Today, digital innovation is driving unprecedented change across the education sector. It has the potential both to improve student learning